

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummer	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2020/72 Beoordeling veilig derde land - Oekraïne
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Vw 30a. Niet ontvankelijk / Vw 30a.1c Veilig Derde land / Vw 30a.1c Informatie voor uitvoering
Relatie met	IB 2018/36 Beoordelen veilige derde landen in de asielprocedure/ Factsheet Oekraïne: Informatie ter beoordeling van 'veilig derde land'
Geldig vanaf	14-05-2020
Geldig tot en met	13-05-2023

1. Aanleiding

Dit informatiebericht gaat over de beoordeling van Oekraïne als veilig derde land.

Zie voor algemene informatie aangaande de toepassing van 'Veilig derde land' Informatiebericht nummer 2018/36 en 2020/32.

2. Inhoud/Toelichting

Voor elk land dat als veilig derde land wordt aangemerkt wordt een algemene beoordeling gegeven waar het gaat om de mogelijkheid om asiel aan te vragen, de vraag of er gedwongen terugkeer naar het land van herkomst van asielzoekers en erkende vluchtelingen plaats vindt, en de behandeling van asielzoekers en erkende vluchtelingen in het betreffende derde land. Hiervoor is goede landeninformatie nodig. Voor Oekraïne heeft TOELT in maart 2020 een factsheet gepubliceerd die de basis vormt voor de onderstaande beoordeling.

Op basis hiervan heeft een beoordeling plaats gevonden van de vraag of Oekraïne in het algemeen als veilig derde land kan worden aangemerkt voor asielzoekers en vluchtelingen afkomstig uit andere landen.

Beoordeling van Oekraïne als veilig derde land:

Oekraïne is partij bij de belangrijke internationale mensenrechten verdragen en het principe van non-refoulement is neergelegd in de nationale vluchtelingenwetgeving. Over hoe Oekraïne in de praktijk omgaat met het non-refoulement beginsel schrijft het US State Departement in 2019 dat er meldingen zijn geweest van de schending van het non-refoulement beginsel ten aanzien van een persoon uit Azerbeidzjan en uit Wit-Rusland. Daarnaast is er ook melding gedaan van het terugsturen van Gülenisten naar Turkije en schrijft Radio Free Europe/Radio Liberty over een bezoek van Erdogan aan Kiev begin februari 2020 waarbij de Oekraïense president Zelensky zich bereid zou hebben verklaard mee te werken met Erdogan in het opsporen van Gülenisten in Oekraïne.

In een Russisch artikel van september 2019 wordt uitgebreid ingegaan op de vluchtelingensituatie in Oekraïne en opgemerkt dat personen die illegaal de grens over zijn gekomen deportatie naar het land van herkomst boven het hoofd hangt. Daarnaast benoemt het artikel dat vluchtelingen uit voormalige Sovjetlanden niet veilig zijn in Oekraïne, omdat de veiligheidsdiensten van de verschillende landen

openlijk samenwerken. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld van een Rus die in 2017 asiel vroeg in Oekraïne, en vervolgens door mensen die zich voorstelden als medewerkers van de Oekraïense veiligheidsdienst SBU werd meegenomen en naar Wit-Rusland werd gebracht.

De UNHCR geeft aan dat het helpt als zij van te voren worden ingelicht over de komst van een bepaalde vluchteling maar dat in 2017 er alsnog 40 personen die de UNHCR hadden ingelicht over hun komst zijn tegengehouden aan de grens.

Tevens meldt de UNHCR in april 2018 dat de Oekraïense migratiedienst aanvragen door Syriërs bleef afwijzen terwijl de UNHCR zich middels training blijft inzetten om de regering ervan te overtuigen dat overwegingen hiertoe geen afwijzingsgronden betreffen. Het uitzetten naar Syrië wordt niet gehandhaafd maar vele Syriërs verblijven illegaal vanwege de afwijzingen van hun asielaanvragen.

Nationale asielprocedure

Oekraïne kent een nationale procedure die voorziet in de mogelijkheid om asiel aan te vragen. De wet voorziet in de toekenning van een vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming. Daarnaast kan een status worden toegekend voor tijdelijke bescherming. Deze geldt indien er zich vanuit een buurland van Oekraïne een massale instroom voordoet wegens een in het buurland ontstane noodsituatie.

De US State Departement schrijft in 2019 over de toegang tot de asielprocedure dat er sprake is van onvoldoende bescherming van asielzoekers door gaten in de wetgeving en het gebrek van implementatie van wetgeving.

Mensenrechtenorganisaties melden dat de asielwetgeving tekortschiet ten aanzien van internationale standaarden door de restrictieve definitie van het begrip vluchteling. Daarnaast zou de wetgeving de autoriteiten toestaan om vele asielaanvragen af te wijzen zonder een gedegen onderzoek en zijn asielzoekers in detentie niet in de mogelijkheid om asiel aan te vragen binnen de daarvoor voorgeschreven tijd en hebben zij beperkte toegang tot juridische bijstand en andere ondersteuning. Ook is er sprake van een gebrek aan toegang tot gekwalificeerde tolken wat het asielproces bemoeilijkt.

De UNHCR is actief in Oekraïne en werkt samen met de Oekraïense autoriteiten en heeft als voornaamste doel om de asielprocedure te verbeteren. Het verlenen van een asielvergunning of een vergunning op grond van subsidiaire bescherming is voorbehouden aan de Oekraïense autoriteiten.

Personen aan wie een asielvergunning of een status op grond van subsidiaire bescherming wordt toegekend krijgen een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Zij hebben dezelfde rechten, vrijheden en plichten als burgers van Oekraïne, behalve in gevallen zoals vastgelegd in de Grondwet of internationale verdragen. Personen aan wie een vluchtelingenstatus is toegekend worden beschouwd als permanente inwoners van Oekraïne, personen met een status op grond van subsidiaire bescherming worden beschouwd als personen die voor onbepaalde duur legaal in Oekraïne verblijven.

Ten aanzien van de status van personen met een tijdelijke verblijfsvergunning geldt dat zij een tijdelijke vergunning krijgen voor een jaar welke met maximaal een jaar kan worden verlengd.

Personen aan wie een vluchtelingenstatus of subsidiair bescherming is verleend hebben recht op vrijheid van beweging en vrije woonplaatskeuze, werk, vakantie, gezondheidszorg, ziektekostenverzekering en onderwijs. Personen aan wie een tijdelijke verblijfsvergunning is verleend hebben recht op kosteloos verblijf op een locatie bestemd voor tijdelijk verblijf, voedsel, medicijnen, kleding, werk, financiële bijstand, bewegingsvrijheid en gratis acute medische zorg. Een minderjarige aan wie een tijdelijke verblijfsvergunning is verleend heeft recht op voorschool, basis- en middelbaar onderwijs en beroepsonderwijs zoals vastgesteld door de overheid.

De UNHCR beschrijft dat er in de praktijk sprake is van obstakels voor vluchtelingen om te integreren. Zo zijn er geen sociale uitkeringen voor asielzoekers, geen Oekraïense taallessen, geen sociale huisvesting, geen toegang tot de formele arbeidsmarkt, is er geen naturalisatie mogelijkheid voor personen met een subsidiaire beschermingsstatus en is er sprake van discriminatie. De US State Departement schrijft dat door het gebrek aan kwalificaties en taalkennis het voor vluchtelingen vaak lastig is om een baan te vinden waardoor zij soms illegaal werken en het risico lopen op uitbuiting. Daarnaast is er sprake van een tekort aan huisvesting en ondervinden asielzoekers last van registratie mogelijkheden voor onderdak. Alleenstaande minderjarigen zouden door een gebrek aan sociale steun en huisvesting een beroep moeten doen op informele netwerken om in voedsel, onderdak en andere behoeften te voorzien waardoor zij kwetsbaar zijn voor mensenhandel, misbruik andere vormen van uitbuiting.

Conclusie:

Gelet op het vorenstaande wordt Oekraïne in zijn algemeenheid niet aangemerkt als veilig derde land vanwege de schendingen van het non-refoulement principe, de beperkte toegang tot de asielprocedure en de beperkte voorzieningen voor asielzoekers in Oekraïne.

5. Afstemming

Dit bericht is afgestemd met JZ en DMB.